
Notiser

MEDISINSK NYTT

Mulig sammenheng mellom medikamentbruk og preeklampsi

Kvinner som bruker selektive serotoninreopptakshemmere (SSRI) under graviditet har økt risiko for å utvikle hypertensjon og preeklampsi, viser en intervjuundersøkelse av 5 000 kvinner (Am J Psychiatry 2009; 166: 320 – 8). Risikoen var størst for kvinner som hadde brukt SSRI-midler gjennom hele svangerskapet. Hos disse var forekomsten av mulig preeklampsi hele 15 % – fem ganger høyere enn blant ikke-brukere.

Ut fra studiens design var det ikke mulig å se på om det er medikamentene eller grunnsykdommen som forårsaket hypertensjon og preeklampsi. Derfor skriver forfatteren av en kommentarartikkel i samme nummer (s. 268 – 70) at kvinner som bruker SSRI-midler når de blir gravide, ikke bør slutte dersom det er stor fare for at depresjonen forverres.

Melamin i morsmelkerstatning

Melamin øker proteininnholdet i matvarer, men brytes ikke ned i kroppen. I 2008 døde seks kinesiske barn fordi de drakk morsmelkerstatning som var tilsatt melamin, og mange flere fikk nyrestein. Helsemyndighetene i Kina tilbød gratis screening av barn for å utelukke nyrestein.

Nå er resultatet av screeningundersøkelsene publisert: En av undersøkelsene viser at barn som hadde fått melaminholdig melk, hadde sju ganger så høy risiko for nyrestein som andre (N Engl J Med 2009; 360: 1067 – 74). Men de hadde sjelden symptomer, og forekomsten av blod og leukocytter i urinen var ikke forhøyet. Det anbefales imidlertid ikke at kinesiske barn bosatt i andre land som kan ha drikket melaminholdig melk, rutinemessig screenes for forekomst av nyrestein.

Søvnproblemer går sjelden over av seg selv

En studie av det naturlige forløpet ved søvnproblemer viser at 75 % av dem som rapporterer søvnevansker ved starttidspunktet, også har det etter ett år, og halvparten etter tre år (Arch Intern Med 2009; 169: 447 – 53). Et kronisk forløp var mer vanlig hos kvinner enn hos menn, og vanligst hos dem med alvorlige plager.

Studien omfattet nesten 400 voksne med insomni eller lettere søvnforstyrrelser. Deltakerne svarte på validerte spørreskjemaer om søvnsykdommer fire ganger i løpet av studieperioden.

Risiko for atrieflimmer

Forskere har utviklet en ny skår for å identifisere personer med høy risiko for atrieflimmer, ifølge en studie i *The Lancet* (2009; 373: 739 – 45).

Forskerne forsøkte å utvikle en skår som kombinerer flere risikofaktorer for å kalkulere en persons absolutte risiko. 4 764 personer i alderen 45 – 95 år fra Framingham-studien som ikke hadde atrieflimmer, ble inkludert i studien. Pasientene ble fulgt over ti år og undersøkt for atrieflimmer for å identifisere risikofaktorer.

457 (10 %) av deltakerne utviklet atrieflimmer. Alder, kjønn, kroppsmasseindeks, systolisk blodtrykk, behandling for hypertensjon, klinisk signifikant hjertebilyd, PR-intervall og hjertesvikt var assosiert med atrieflimmer. Forskerne utviklet et skåringssystem for hver av disse faktorene. Risikoskåren hadde god prediktiv verdi og hadde god presisjon blant både unge og eldre deltakere.

Proteinet SOX4 er viktig for DNA-reparasjon

Ikke-fungerende DNA-reparasjon kan føre til kreftutvikling. Man har lenge visst at proteinet TP53 er involvert i DNA-reparasjon. En ny studie har vist at proteinet SOX4 opptrer som en sensor for DNA-skade og er nødvendig for aktivering av TP53-proteinet (Proc Natl Acad Sci 2009; 106: 3788 – 93).

Ved hjelp av cellestudier undersøkte den kinesiske forskningsgruppen samspillet mellom ulike proteiner involvert i DNA-reparasjon. De fant at SOX4 stabiliserer TP53 ved å blokkere MDM2-mediert degradering av proteinet. SOX4 bidrar således via TP53 til cellyklusarrest og apoptose, og inhiberer kreftutvikling. Forskerne konkluderte med at videre studier av SOX4 er nødvendige, og medikamenter som påvirker samspillet mellom SOX4 og TP53 kan være nyttige i fremtidig kreftbehandling.

Risikofaktorer for postoperativt delirium

Postoperativt delirium er en ikke uvanlig og alvorlig komplikasjon hos eldre pasienter. I en amerikansk studie fulgte man 144 pasienter som gjennomgikk større kirurgiske inngrep, og hele 44 % av disse fikk delirium postoperativt (Ann Surg 2009; 249: 173 – 8).

Kjent demens var sterkest forbundet med postoperativt delirium, mens alder, hypoalbuminuri og komorbiditet også viste sterk sammenheng. De som utviklet delirium, hadde dårligere prognose med signifikant lengre sykehusopphold, større andel innlagt i institusjon etter utskrivning og høyere dødelighet etter seks måneder.

Recessiv mutasjon og Alzheimers sykdom

Mutasjoner i β -amyloid forløperprotein (APP) er kjent for å forårsake familiær Alzheimers sykdom. De familiære formene for sykdommen har et autosomt dominant arvemønster med nærmest fullstendig penetrans. Nå har forskere fra Italia og USA identifisert en APP-mutasjon som er assosiert med sykdommen kun i homozygot tilstand (Science 2009; 323: 1473 – 7).

Denne A673V-mutasjonen påvirker APP-prosessering og resulterer i forhøyet β -amyloidproduksjon og danning av amyloidfibriller in vitro. Koinkubering av muterte peptider og villtypepeptider hemmer amyloidogenesen og nevrotoksisitet. Disse effektene forklarer det autosomt recessive arvemønsteret og at heterozygote bærere ikke utvikler Alzheimers sykdom selv ved svært høy alder. Resultatene kan ha implikasjoner for genetisk screening og mulig behandling for Alzheimers sykdom.

Lite tiltak – stor forskjell

Forekomsten av postoperative sårinfeksjoner er betydelig høyere ved sykehus i u-land enn i i-land. I en studie fra Tanzania har man sett på forekomsten av infeksjoner før og etter nye rutiner for preoperativ antibiotikaproylaks ved et sparsomt utstyrt distriktssykehus (Ann Surg 2009; 249: 322 – 6).

Endringene besto i at intravenøs infusjon ble startet før kirurgisk incisjon samt at man endret type antibiotika av hensyn til resistensutvikling. Resultatet ble at andelen postoperative sårinfeksjoner sank fra 22 % til 4 % samt at forekomsten av antibiotikaresistens ble betydelig redusert.

Kirurgens erfaring ved oesophaguscancer

Rundt halvparten av pasientene operert for oesophaguscancer opplever alvorlige komplikasjoner. I en studie fra Sverige har man nå sett på sammenhengen mellom kirurgens erfaring og tidlige tekniske komplikasjoner ved 615 oesophagusreseksjoner

(Ann Surg 2009; 249: 256–61).

Innen andre kirurgiske områder har tidligere studier vist synkende komplikasjonsrate med økende kirurgisk volum. I denne nye studien fant man imidlertid ingen forskjell i komplikasjonsrate mellom gruppene av kirurger som gjorde få (< 2), middels (2–6) eller mange (> 6) slike reseksjoner per år.

Publisert: 30. april 2009. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.